

92

1972 MÁJ 5 -

244

☼ Montmartre

☼ védője

Százhuszonöt éve született a múlt század hányatott sorsú, nyughatatlan magyarja: Györök Leó.

● Nyugtalan ifjúság ?

— Pápai. Székesfehérvárott, majd a Fiumei Tengerészeti Akadémián tanult. Hadnagyi rangban az óceánokon hajózott. Szabad idejében festegetett. Amikor felvette anyai örökségét, azonnal szakított addigi hivatásával. Angliában, Cardiffban festészettel, nyelvtanítással foglalkozott. 1869-től Párizsban élt. A francia fővárosban a képzőművészeti főiskola, az Académie des Beaux-Arts növendéke és egyidejűleg a Sorbonne-on az építészeti és a mérnöki kar hallgatója. 1871-ben mérnöki diplomát szerzett.

● Ecset és ágyú ?

— A párizsi kommun bátor katonája. Tüzérek őrnagya. Az Issy vár védője. A harcok utolsó napjaiban pedig a maroknyi montmartre-i sereg parancsnoka. A kommünt eltipró fegyveresek elfogták. Kétszer is megszökött, kétszer is halálra ítélték. Brestbe, az Aube transzporthajóra hurcolták. Gályarabként Új-Kaledóniába akarták deportálni. Itthoni barátai közbeleptek, sikerült kiszabadíttatniok. Hazajöhetett. Magyarországon azonban sehol sem találta helyét. Volt vasútmérnök, Fiumében és Pesten nyelvtanár. Cikkeket publikált az Archeológiai Értesítőben. Ifjúsági regényt írt. Könyve a legendás tengeri kalandról, a lázadók hajójáról, a Bountyról szólt. Kötetét maga illusztrálta.

● Pihenő gályarab ?

— Legszívesebben festett. Vitorlásán évente hónapokig hajózott az Adrián. A nyílt tengereken készítette hangulatos tájképeit. Nem feledte élete nehéz hónapjait. (A maga idejében sikeres grafika a Pihenő gályarab.) Első kiállítását 1883-ban rendezte a Műcsarnokban. 1899. december 15-én halt meg. Öngyilkos lett. Több képe ma a Nemzeti Galériában látható. Budapesten viszont nincs utca elnevezve a párizsi kommun bátor magyarjáról, Györök Leóról — figyelmeztet az Esti Hírlaphoz küldött soraiban Mihalcsó Miklós. — Emlékét sem hirdeti sehol márványtábla.